

Uutta apua kevätrypsin rikkakasvien torjuntaan

Heikki Jalli, MTT ja Anna-Kaisa Ojantakanen, ProAgria Oulun Maaseutukeskus

Rypsin rikkakasvit kilpailevat ja heikentävät rypsisadon laatua ja määrää. Niiden torjuntaa hankaloittaa sopivien herbisidien puute. Etenkin rypsin taimettumisen jälkeen käytettävät valmisteet puuttuvat. Uusia tehoaineita tarvitaan etenkin, kun trifluraliini-valmisteiden myyntilupa uhkaa loppua. Vaihtoehtoja ovat Devrinol ja Butisan S sekä Butisan Top. Niinpä mahdollisuudet rypsin taimettumisen jälkeiseen rikkakasvien torjuntaan ovat parantuneet.

Rypsin rikkakasvien torjuntaa tutkittiin Jokioisilla 2002 - 2004 erilaisilla herbisideillä. Kenttäkokeissa oli Super Treflanin (trifluraliini) ja Butisan S-valmisteiden (metatsaklori) lisäksi mukana uusia valmisteita: Devrinol (napropamidi), Butisan TOP (metatsaklori ja kvinmerakki), Raft 80 WG (oxadiargyl), Boxer (prosulfokarbi), Centium 36 (klomatsoni), Cirrus 36 CS (klomatsoni) ja Gratil (amidosulfuroni).

Rypsin rikkakasvit nurin

Yhdeksi Devrinolin käyttökohteeksi mainitaan rypsi ja yleensä *Brassica*-lajit. Klomatsoni ja kvinmeraki sopivat puolestaan rapsille. Lisäksi testattiin Raft 80 WG:n ja Boxerin tehoa sekä käyttökelpoisuutta tarkentamalla käsittelyaikaa ja pienentämällä annosta. Gratilista on saatu Kanadassa kohtuullisia tuloksia rypsin herbisidinä.

Ennen kylvöä käytettävät trifluraliini ja Devrinol ruiskutettiin muokkausten välillä. Kylvön jälkeen käsittelyaika eri tehoaineilla määräytyi rypsin ja rikkakasvien kehitysasteen mukaan. Kunkin herbisidikäsittelyn jälkeen tehtiin noin kahden viikon ajan rypsin vioitushavaintoja. Kirpat ja rapsikuoriaiset torjuttiin tarpeen mukaan kaikilta koejäseniltä samanaikaisesti traktoriruiskulla.

Savi- ja hietamaalla tutkittiin myös rypsillä käytettyjen maavaikutteisten herbisidien vaikutusta sänkeen suorakylvettyyn syysvehnään.

Jauhosavikka yleisin rikkakasvi

Keväällä 2002 kuivuus ja halla haittasivat rypsin taimettumista. Suuri rapsikuoriaismäärä heikensi kasvustoa huolimatta tuhohyönteistorjunta-aineiden käytöstä ja sato oli alle 500 kg/ha. Rypsin 2 - 4-lehtiasteella käytetyt Raft 80

WG ja erityisesti Boxer vioittivat taimia. Rikkakasveista 70 % oli jauhosavikkaa, jota torjui parhaiten trifluraliini.

Myös keväällä 2003 rypsin taimettumisen jälkeen käytetyt herbisidit vioittivat rypsiä. Yleisimmät rikkakasvit olivat jauhosavikka, johon tehosi parhaiten trifluraliini ja ennen rypsin taimettumista käytettyinä Butisan S ja Butisan Top. Yleiseen peltomataraan tehosivat erittäin hyvin Butisanit. Rypsisato vaihteli 1 300 - 1 700 kg/ha.

Kasvukaudella 2004 yleisimmät rikkakasvit olivat pihatähtimö, jauhosavikka, peippi ja peltomatara. Parhaiten niihin tehosivat ennen kylvöä käytetyt maavaikutteiset tehoaineet. Rypsisato oli savimaalla 1 200 – 1 450 kg/ha, mutta hietamaalla sato, 500 - 700 kg/ha, pilaantui kasvuston lakointuessa ja pahkahomeen iskiessä sekä lintujen takia.

Hietamaalla rikkakasveja oli enemmän kuin savimaalla ja herbisidit tehosivat niihin paremmin.

Heikki Jalli

Käyttöohjeeseen verrattuna kaksinkertainen Devrinol-annos ei heikentänyt paljoakaan rypsisänkeen suorakylvetyn syysvehnän taimettumista syksyllä 2004 Jokioisilla. Tämä annos, 4,0 l Devrinolia hehtaarille, esti kuitenkin syysvehnän versomisen ja kasvun seuraavana kesänä.

Torjuntaan uusia valmisteita ja rajoituksia

Trifluraliini (Super Treflan) ja Devrinol eivät vioita rypsiä ja torjuvat 80 % rikkakasvien massasta. Butian S ja Butisan Top voivat kosteissa oloissa vioittaa rypsiä lievästi, mutta torjuvat rikkakasveja 80 %:n teholla. Cirrus 36 CS, Centium CS, Boxer ja Raft 80 WG eivät sovellu käytettäväksi rypsin

viljelyssä, koska ne vioittavat rypsiä ja torjuvat rikkakasveja riittämättömästi.

Myös pienet Gratil-annokset vioittivat rypsiä. Rypsin kasvun heikkeneminen ja heikko rikkakasviteho suosivat rikkakasvien kasvua, vaikkakaan se ei kovin selvästi satotuloksiin heijastunut.

Käyttöohjeeseen verrattuna kaksinkertainen Devrinolin annos ei haittaa suorakylvetyn syysvehnän taimettumista, mutta se estää syysvehnän pensomisen ja kasvun seuraavana kesänä. Niinpä syysviljan suorakylvöön Devrinol-käsittelyn jälkeen on suhtauduttava varauksin.

Koevuosien aikana trifluraliini-valmisteiden rinnalle hyväksyttiin Devrinol. Butisan S:n lisäksi markkinoille on saatu Butisan Top.

Lisätietoja: heikki.jalli@mtt.fi
puh. (03) 4188 2481